

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE 18/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till ändring av vissa av strafflagens bestämmelser om ekonomiska brott och av vissa lagar som har samband med dem

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 23 april 2002 en proposition med förslag till ändring av vissa av strafflagens bestämmelser om ekonomiska brott och av vissa lagar som har samband med dem (RP 53/2002 rd) till lagutskottet för beredning.

Motioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat

— en lagmotion om ändring av 30 kap. strafflagen (LM 121/2000 rd — Sulo Aittoniemi /alk), som remitterades till utskottet den 26 oktober 2000

— en lagmotion om ändring av 39 kap. 6 § strafflagen (LM 122/2000 rd — Sulo Aittoniemi /alk), som remitterades till utskottet den 26 oktober 2000

— en lagmotion om ändring av 30 kap. 5 och 6 § strafflagen (LM 123/2000 rd — Sulo Aittoniemi /alk), som remitterades till utskottet den 26 oktober 2000

— en lagmotion om ändring av 9 kap. strafflagen (LM 124/2000 rd — Sulo Aittoniemi /alk), som remitterades till utskottet den 26 oktober 2000

— en lagmotion om ändring av 47 kap. strafflagen (LM 125/2000 rd — Sulo Aittoniemi /alk), som remitterades till utskottet den 26 oktober 2000 och

— en lagmotion om ändring av 32 kap. strafflagen (LM 153/2000 rd — Sulo Aittoniemi /alk), som remitterades till utskottet den 16 november 2000.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsdirektör Jan Törnqvist och juriskandidat, forskare Vilja Hahto, justitieministeriet
- överkommissarie Matti Rinne, inrikesministeriet
- överdirektör Mikko Hurmalainen, social- och hälsovårdsministeriet
- konsultativ tjänsteman Markku Jänkälä, handels- och industriministeriet
- konkursöverinspektör Harri Hämäläinen, Konkursombudsmannens byrå
- justitieråd Mikko Tulokas, högsta domstolen
- tingsdomare Harri Mäkelä, Helsingfors tingsrätt
- statsåklare Pekka Koponen, Riksåklagarämbetet
- kriminalinspektör Kimmo Markkula, Centralkriminalpolisen
- jurist Elli Myllylä, Bankföreningen i Finland
- projektchef Markku Hirvonen, Skattestyrelsen
- juridisk ombudsman Riikka Tähtivuori, Företagarna i Finland rf

- direktör Kirsti Palanko-Laaka, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC
- vicehäradschef Hannu Rautiainen, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund
- advokat Matti Nenonen, Finlands Advokatiförbund
- professor Raimo Lahti
- professor Ari-Matti Nuutila
- juris kandidat, jurist Klaus Nyblin
- juris doktor Jorma Saloheimo
- professor Pekka Viljanen.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONERNA

Regeringen föreslår ändringar i en rad strafflagsbestämmelser om ekonomiska brott. Syftet är att undanröja problem som uppstått vid tillämpningen av bestämmelserna om ekonomiska brott men utan fokusering på något särskilt slag av ekonomisk brottslighet.

Bland de brottsrekvisit som skall ändras spelar rekvisitet för bokföringsbrott en central roll. För bokföringsbrott föreslås en ny grov gärningsform, där maxim- och minimistrafen är strängare än de gällande. Dessutom föreslås mindre justeringar i grundrekvisitet för bokföringsbrott.

Bestämmelsen om brott mot företagshemlighet föreslås få större räckvidd genom att skyddet för företagshemligheter fortgår en begränsad tid också efter anställningsförhållandets slut. Dessutom blir försök till brott mot företagshemlighet straffbart.

För penningtvåtsbrott föreslås egna rekvisit. För närvarande bestraffas penningtvätt enligt bestämmelserna om häleri. Förbrotten till penningtvätt skall inte begränsas, vilket innebär att den som tar befattning med vinning av vilket brott som helst gör sig skyldig till ett brott som uppfyller rekvisitet. I rekvisitet skall sätten att ta befattning med egendomen utökas med förmedling och, vid döljande eller maskering, med bistånd. Att t.ex. bistå en gärningsman att dölja tillgångar som förvärvats genom brott kan följaktligen bestraffas som penningtvätt. Också penningtvätt av oaktsamhet och stämpling till grov penningtvätt straffbeläggs. Maximistrafen för penningtvätt höjs.

När det gäller gäldenärsbrott föreslås att kravet på krissituation slopas i rekvisitet för ored-

lighet som gäldenär. Maximistrafet för gynnande av borgenär höjs.

Enligt förslaget ändras bestämmelserna för val av påföljderna för brott så att det i princip skall vara obligatoriskt att döma till samfundsbot. För närvarande är detta beroende av prövning. Samfundsbot föreslås också bli påföljd för sådant arbetarskyddsbrott som föreskrivs i strafflagen.

Dessutom föreslår regeringen en rad tekniska ändringar i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt, bokföringslagen, tvångsmedelslagen och tullagen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt sedan de antagits och blivit stadfästa.

Lagmotionerna

I lagmotion LM 121/2000 rd föreslås att 30 kap. i strafflagen kompletteras med en ny straffbestämmelse om grovt bokföringsbrott och att maximistrafet för gärningen i dess grundform, bokföringsbrott, sänks från tre till två år fängelse.

I lagmotion LM 122/2000 rd föreslås att till strafflagens 39 kap. 6 § om gynnande av borgenär läggs en ny 5 punkt, som gäller betalning eller annan åtgärd som gäldenären tar till för att bereda sig själv eller någon närstående vinning. Dessutom föreslås maximistrafet bli höjt från ett till två år fängelse.

I lagmotion LM 123/2000 rd föreslås att rekvisiten för brott mot företagshemlighet enligt 5 § och för missbruk av företagshemlighet enligt 6 § i strafflagens 30 kap. utvidgas till att

även gälla personer som inte längre är anställda hos dem som gärningen riktats mot.

I lagmotion LM 124/2000 rd föreslås att samfundsbotten blir en obligatorisk påföljd. Dessutom föreslås att straffansvaret för juridiska personer utsträcks till utövning av offentlig makt.

I lagmotion LM 125/2000 rd innehåller ett förslag till att straffansvaret för juridiska personer skall utsträckas till arbetarskyddsbrott enligt

1 § och arbetstidsbrott enligt 2 § i strafflagens 47 kap.

I lagmotion LM 153/2000 rd föreslår motionsställaren att maximistraffet för häleri enligt 32 kap. 1 § i strafflagen skall höjas från fängelse i ett år och sex månader till fängelse i två år. Dessutom föreslår motionsställaren en ny straffbestämmelse om yrkesmässig penningtvätt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Regeringen föreslår i propositionen att kap. 30, 32 och 39 om ekonomiska brott i strafflagen ses över och att huvudprincipen och räckvidden för juridiska personers straffansvar breddas. Syftet med reformen är att åtgärda de missförhållanden som iakttagits i praktiken och att effektivisera insatserna mot ekonomisk brottslighet och den svarta ekonomin. Ändringarna avser också att anpassa lagstiftningen till skyldigheterna i andra protokollet till konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen. I propositionen har dessutom vägts in de rekommendationer som ett under OECD lydande organ utfärdat om regleringen av penningtvätt.

Utskottet anser att en revidering av bestämmelserna av ekonomiska brott och samfundsbott är behövlig och helt på sin plats och tillstyrker lagförslagen, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Juridiska personers straffansvar

Straffansvar för juridiska personer infördes 1995. Samfundsbott är en påföljd som är beroende av prövning, dvs. domstolen ges fri prövningsrätt om samfundsbott skall dömas ut eller inte också i det fall att förutsättningar för dömande föreligger. Domstolens prövning styrs av 9 kap. 4 § i strafflagen.

När riksdagen godkände lagstiftningen om straffansvar för juridiska personer godkände den en kläm där regeringen ålades att ge akt på hur straffansvaret för juridiska personer tillämpas

vid domstolarna och därefter bedömer om det är skäl att göra samfundsbott till en obligatorisk påföljd.

Lagutskottet förmodade att samfundsbotten effektiviserar det straffrättsliga systemet (LaUB 23/1994 rd). Av den aktuella propositionen framgår att någon effektivisering inte skett, om man utgår från hur ofta samfundsbott dömts ut. Under en granskningsperiod på cirka fem år har domstolarna dömt ut samfundsbott sex gånger.

Huvudorsaken till att samfundsbott så sällan används antas enligt propositionen vara att det i Finland förekommer rätt litet sådan brottslighet som är avsedd att bestraffas med samfundsbott. Men det finns ingen anledning, menar utskottet, att slå dövörat till dem som påstår att orsaken till samfundsbottens ringa popularitet också står att finna i att påföljden, exceptionellt nog är beroende av prövning och att straffet är relativt nytt. Andra orsaker är förundersöknings- och åklagarmyndigheternas aktivitet och domstolarnas prövningsrätt.

Prövningsrätten har motiverats med att den medför flexibilitet, att oskäligen domar kan undvikas och att antalet domar om samfundsbott inte blir för många. Farhågan att straffet skulle dömas ut för ofta har visat sig obefogat. Däremot väger de övriga argumenten fortfarande tungt. Men också om påföljden vore obligatorisk skulle de kunna vägas in. En enhetlig och förutsägbar rättspraxis och straffets allmänpreventiva effekt talar för en obligatorisk påföljd.

Motståndet mot att samfundsboken, som nu är beroende av prövning, ombildas till ett obligato-

riskt straff har motiverats med bl.a. att det försämrar samfundens rättssäkerhet och leder till att straffet döms ut i allt fler fall, även om ett samfund hade gjort sitt yttersta för att undvika brott i sin verksamhet. Denna uppfattning ger utskottet anledning att påpeka att straffansvaret för juridiska personer inte är objektivt, även om det vore obligatoriskt. Enligt 9 kap. 2 § i strafflagen är förutsättningen för straffansvar antingen att ledningen för en juridisk person deltagit i brottet eller tillåtit att brottet har begåtts eller om i den juridiska personens verksamhet inte har iakttagits den omsorg och försiktighet som krävs för att förebygga brottet. Straffansvaret berör således inte en juridisk person som har ordnat sin verksamhet och övervakningen av den på det sätt som omständigheterna kräver och även annars sörjt för vad som skäligen kan förutsättas av den för att förebygga brott på dess vägnar eller till dess förmån. Denna princip finns inskriven i propositionen om införande av straffansvar för juridiska personer (RP 95/1993 rd, s. 16 andra spalten), en princip som står fast även om samfundsboten blev obligatorisk.

Om samfundsboten görs obligatorisk innebär det att domstolen måste döma till straff om förutsättningarna för straffansvar föreligger och avstår inte från att döma till straff på lagfästa grunder. Dessutom kan åklagaren låta bli att yrka på straff på lagfästa grunder.

Det är viktigt, menar utskottet, att frågorna kring en juridisk persons straffansvar utreds i samband med förundersökningen av ett brott och att åtals- och domspraxis är enhetlig och konsekvent. Om samfundsboten görs obligatorisk i likhet med andra straff, intar den sin plats i det straffrättsliga påföljdssystemet.

Samfundsbotens storlek och grunderna för fastställande av samfundsbot

Det finns de som tror att det i enskilda fall kan leda till ett oskäligt slutresultat för företagens ekonomi om samfundsboten görs obligatorisk. Med anledning härav konstaterar utskottet att samfundsboten enligt 9 kap. 5 § i strafflagen är lägst 850 och högst 850 000 euro. I kapitlets 6 § finns ingående bestämmelser om grunderna för

fastställande av samfundsbot. Storleken av en samfundsbot fastställs enligt arten och omfattningen av den juridiska personens underlåtelse eller ledningens andel samt enligt den juridiska personens ekonomiska ställning enligt närmare bestämmelser i paragrafens 2 och 3 mom.

Enligt paragrafmotiveringen är den principiella utgångspunkten att försummelsen eller ledningens andel och den juridiska personens ekonomiska ställning skall tillmätas ungefär samma tyngd då samfundsbotens belopp fastställs (RP 95/1993 rd, s. 39 andra spalten). Vid bedömningen av den juridiska personens ekonomiska ställning beaktas enligt 3 mom. dess storlek och soliditet, verksamhetens ekonomiska resultat samt övriga omständigheter som väsentligt påverkar bedömningen av den juridiska personens ekonomi.

Utskottet menar att bestämmelserna styr domstolarna att fastställa samfundsboten så att den står i rätt proportion till brottets svårighet och den juridiska personens ekonomiska ställning. Fram till utgången av 2001 har samfundsbot dömts ut sex gånger och då har boten klart och tydligt pendlat nära skalans nedre gräns, mellan 5 000 och 50 000 mark.

Samfundsbotens räckvidd

De brott där juridiska personer har straffansvar är synnerligen strikt begränsade. Ursprungligen gällde påföljden endast 16 brottstyper och särskilt många brottstyper har inte tillkommit efter det. Den snäva räckvidden har motiverats med att samfundsboten är avsedd som påföljd för relativt allvarliga brott. Nu föreslår regeringen att samfundsboten skall utsträckas till vissa skattebedrägerier och arbetarskyddsbrott.

Det är enligt utskottets mening helt på sin plats att tillämpningsområdet breddas men att det handlar om en mycket försiktig breddning. Utskottet har i samband med behandlingen av förslag till EU:s straffrättsliga rättsakter kunnat konstatera att de i de flesta fall rutinmässigt inkluderar straffansvar för juridiska personer. Också av denna anledning är det viktigt med en egeninitierad bedömning av tillämpningsområdets omfattning.

Arbetarskyddslagen föreskriver som allmän skyldighet för arbetsgivaren att genom nödvändiga åtgärder sörja för arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet. Eftersom merparten av arbetarskyddsbrotten begås inom företag i form av en juridisk person, är det helt motiverat att juridiska personers straffansvar också gäller dem. Straffansvaret för juridiska personer kommer att omfatta bara de grövsta gärningarna. Smärre brott mot arbetarskyddsbestämmelserna bestraffas inte som arbetarskyddsbrott utan som arbetarskyddsförseelse enligt 49 § i den gällande lagen om skydd i arbete och 63 § i den från nästa års början gällande nya arbetarskyddslagen eller som brott enligt 23 § i lagen om företagshälsovård. Straffansvaret för juridiska personer gäller inte dessa förseelser.

Det finns de som har motsatt sig att samfundsboten också skall gälla arbetarskyddsbestämmelser med argumenteringen att det individuella straffrättsliga ansvaret därmed blir diffust och den juridiska personen åläggs ett ogrundat straffrättsligt ansvar. Motiveringen är densamma som när samfundsboten togs i bruk.

När man gör en bedömning av vilka konsekvenser straffansvaret för juridiska personer får i fråga om arbetarskyddsbrott, kan man som jämförelseobjekt ta miljöbrott. För deras vidkommande har straffansvar för juridiska personer varit tillämpligt från första början. Såväl arbetarskyddsbrotten som miljöbrotten ges ett noggrannare innehåll i speciallagstiftningen och i bestämmelser på lägre nivå. Ett arbetarskyddsbrott kan bestå exempelvis i brott mot arbetarskyddsbestämmelser, dvs. bestämmelser om säkerhet och hälsa i arbetet som ingår i arbetarskyddslagen, lagen om företagshälsovård eller i någon annan lag om arbetarskydd eller som har utfärdats med stöd av en sådan lag och som skall iaktas i syfte att skydda andra.

I motiveringens avsnitt om arbetarskyddsbrott hänvisar regeringen till den nu gällande lagen om skydd i arbetet utan att nämna den nya arbetarskyddslagen, som träder i kraft den 1 januari 2003. Lapsusen gäller endast motiveringen; revideringen av arbetarskyddslagstiftningen

påverkar nämligen inte de föreslagna bestämmelserna om samfundsbot.

Under sakkunnigutfrågningen påpekades det att regeringen inte utrett om samfundsboten är förenlig med EG:s rättsakter på arbetsmiljöområdet. Utskottet påpekar att det inte handlar om att utvidga tillämpningsområdet för arbetarskyddsbrott eller att nykriminalisera dem, utan om att bredda samfundsbotens räckvidd. Om straffansvaret för juridiska personer hade varit problematiskt med tanke på gemenskapsrätten, borde problem ha uppstått också när fysiska personer gjort sig skyldiga till arbetarskyddsbrott. Utskottet känner inte heller till att tillämpningen av straffansvar för juridiska personer på arbetarskyddsbrott skulle ha gett upphov till några problem i de övriga EU-staterna.

Detaljmotivering

1. Lag om ändring av strafflagen

30 kap. Om näringsbrott

9 a §. Grovt bokföringsbrott. I 1—3 punkten anges kriterierna för att ett bokföringsbrott skall vara grovt. Kvalificeringsgrunderna för grovt bokföringsbrott är enligt motiveringen (s. 33) tänkt att motsvara rekvisiten i 1—3 punkten för brottet i dess grundform. Punkt 2 gällande grovt bokföringsbrott har fått en lydelse som skiljer sig onödigt mycket från motsvarande punkt gällande grundformen och följaktligen föreslår utskottet att skrivningen ses över.

10 §. Bokföringsbrott av oaktsamhet (Ny). Endast personer nämnda i rekvisiten kan göra sig skyldiga till bokföringsbrott och bokföringsbrott av oaktsamhet. I fråga om dessa brott är kretsen av gärningsmän identisk. I propositionen föreslås att de s.k. gärningsmannarekvisiten för bokföringsbrott skall kompletteras med personer som utövar faktisk beslutanderätt inom en juridisk person. Samma tillägg, som i misstag fallit bort, bör också göras för bokföringsbrott av oaktsamhet. Som en följdändring måste också ingressen ses över.

32 kap. Om häleribrott

Den nuvarande rubriken för strafflagens 32 kap. lyder om häleribrott. Eftersom penningtvättbrotten och häleribrotten får egna separata rekvisit, föreslår utskottet att rubriken preciseras.

7. Grov penningtvätt. När föremålet för brottet är synnerligen värdefull egendom, kan penningtvätten enligt 1 punkten betraktas som grov. I motiveringen (s. 36 andra spalten) konstateras det att gärningen enligt punkten kan betraktas som grov också när ytterst värdefull egendom delas mellan flera olika penningtvättare och den egendom som är föremål för gärningen därmed inte längre är särskilt värdefull. Den föreslagna skrivningen motsvarar dock inte motiveringen på denna punkt. Utskottet föreslår att 1 punkten ges en skrivning som motsvarar syftet i motiveringen.

12 §. Förverkandepåföljd. Regeringen föreslår att förverkandepåföljden gällande egendom som har varit föremål för ett brott skall begränsas till att gälla endast penningtvätt enligt 6 §. Det är varken motiverat eller lämpligt att dra upp så här snäva gränser för konfiskation. Utskottet föreslår att förverkandepåföljden också skall gälla grov penningtvätt enligt 7 § och penningtvätt av oaktsamhet enligt 9 §.

I den mot paragrafen svarande nuvarande 6 a § ingår ett 2 mom., som innehåller en hänvisning till 10 kap. när det gäller annan egendom. Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras med detta moment, som fallit bort av misstag.

14 §. Straffansvar för juridiska personer. Straffansvaret för juridiska personer föreslås gälla också penningtvätt och grov penningtvätt. Till paragrafen bör läggas yrkesmässigt häleri, som finns i den nuvarande bestämmelsen men som trillat bort ur den föreslagna bestämmelsen.

2. Lag om ändring av 8 kap. 4 § bokföringslagen*8 kap. Särskilda bestämmelser*

4 §. Bokföringsförseelse. I syfte att sänka tillämpningströskeln för bestämmelsen föreslås det att kravet på väsentlighet stryks ur rekvisiten för följderna för ett bokföringsbrott enligt 30 kap. 9 § i strafflagen. I och med att kravet på väsentlighet stryks överlappar bestämmelsen delvis bestämmelsen om bokföringsförseelse.

För att bli av med överlappningen föreslår utskottet att 3 punkten i paragrafen om bokföringsförseelse stryks, vilket innebär att gärningar enligt den enbart bestraffas som bokföringsbrott. Detta kan anses motiverat också av den anledningen att gärningarna enligt punkten inte i fråga om allvarligheten kan jämföras med de övriga gärningsformerna för bokföringsförseelse.

3. Lag om ändring av lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt

Definition (Ny). Penningtvätt definieras i 1 punkten genom en hänvisning till verksamhet som avses i 32 kap. 1 § 2 mom. strafflagen. Eftersom penningtvätt avskiljs från häleribrott till ett eget brott om vilket bestäms i 32 kap. 6 §, måste hänvisningsbestämmelsen korrigeras. Till följd av korrigeringen måste ingressen ändras.

16 a §. Anmälningsförseelse som gäller penningtvätt. Bestämmelsen om straff för den som underlåter att göra en anmälan enligt 10 § eller röjer att anmälan har gjorts föreslås bli flyttad från strafflagens 32 kap. 1 § 2 mom. till ett nytt 16 a §. Försummelse av anmälningsplikt och yppande av anmälan är i dagsläget straffbara om de sker uppsåtligen, eftersom en i strafflagen straffbelagd gärning är straffbar bara om den utförs uppsåtligen, om annat inte framgår av bestämmelsen. Att en straffbestämmelse flyttas ut ur strafflagen torde innebära att gärningen blir straffbar också när den sker av oaktsamhet. Enligt utskottet är det helt befogat att oaktsamhetsansvar skall gälla för anmälningsförseelse gällande penningtvätt vid sidan om uppsåtsansvar. I

och med att rekvisitets imputabilitetskrav ändras, är det för tydlighetens skull motiverat att ange det i bestämmelsen.

Enligt paragrafen är det också straffbart att åsidosätta omsorgsplikten enligt 9 § så att den anmälningsskyldige inte upptäcker att anmälningsskyldighet föreligger. Utskottet föreslår att paragrafen omformuleras för att bättre motsvara det i motiveringen angivna syftet.

Lagmotionerna

Utskottet konstaterar följande om de lagmotioner det behandlat:

Lagmotion LM 121/2000 rd. Utskottet föreslår utgående från propositionen att 30 kap. 9 § i strafflagen ändras så att väsentlighetskravet stryks och att maximistraffet sänks från tre till två år fängelse. Dessutom föreslås att kapitlet kompletteras med en ny paragraf om grovt bokföringsbrott. De föreslagna bestämmelserna skiljer sig innehållsligt från de föreslagna bestämmelserna i lagmotionen. Av utskottets ståndpunkt följer att lagmotionen bör förkastas.

Lagmotion LM 122/2000 rd. Utskottet föreslår att maximistraffet i 39 kap. 6 § i strafflagen för gynnande av borgenär höjs, som regeringen föreslagit, från ett till två år fängelse. Inga andra ändringar föreslås i paragrafen. Av utskottets ståndpunkt följer att lagmotionen bör förkastas.

Lagmotion LM 123/2000 rd. Utskottet föreslår i likhet med regeringen att 30 kap. 50 § i strafflagen ändras genom att brott mot företagshemlighet utvidgas till att gälla gärningar som har begåtts inom loppet av två år räknat från anställningstidens slut. I lagmotionen föreslås att straffbarheten utvidgas men utan tidsbegräns-

ningen på två år. Utskottets ståndpunkt leder till att lagmotionen bör förkastas.

Lagmotion LM 124/2000 rd. Utskottet ställer sig bakom förslaget i propositionen att det skall bli obligatoriskt att döma till samfundsböter och att lagen kompletteras med bestämmelser om domseftergift och åtalseftergift. Utskottets ståndpunkt innebär att lagmotionen bör förkastas.

Lagmotion LM 125/2000 rd. Utskottet föreslår, precis som regeringen i propositionen, att av brotten enligt strafflagens 47 kap. skall straffansvar för juridiska personer bara gälla arbetarskyddsbrott. Av utskottets hållning följer att lagmotionen bör förkastas.

Lagmotion LM 153/2000 rd. Utskottet föreslår att bestämmelserna i strafflagens 32 kap. om häleri- och penningtvättbrott med vissa preciseringar ändras på det sätt som föreslås i propositionen. Utskottets ståndpunkt innebär att lagmotionen bör förkastas.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår lagutskottet

att lagförslagen 4 och 5 godkänns utan ändringar,

att lagförslagen 1—3 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att lagmotionerna LM 121/2000 rd, LM 122/2000 rd, LM 123/2000 rd, LM 124/2000 rd, LM 125/2000 rd och LM 153/2000 rd förkastas.

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag**om ändring av strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 32 kap. 6 a §, sådan den lyder i lag 875/2001,

ändras 9 kap. 1, 2, 4 och 7 §, 10 kap. 3 § 1 mom., 29 kap. 10 §, 30 kap. 5 § 2 mom., (utesl.) 9 och 10 §, rubriken för 32 kap. och 32 kap. 1, 4, 6—8 § samt 39 kap. 1 och 6 § och 9 § 2 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 9 kap. 1, 4 och 7 §, 29 kap. 10 § och 32 kap. 8 § i lag 743/1995, 9 kap. 2 § i sistnämnda lag och i lag 369/2001, 10 kap. 3 § 1 mom. i nämnda lag 875/2001, 30 kap. 5 § 2 mom., (utesl.) 9 och 10 §, 32 kap. 6 och 7 § samt 39 kap. 1 och 6 § i lag 769/1990, 32 kap. 1 § i sistnämnda lag samt i lagarna 317/1994 och 79/1998 samt 4 § i lag 1304/1993 samt 39 kap. 9 § 2 mom. i nämnda lag 317/1994, samt

fogas till 30 kap. 5 §, sådan den lyder i nämnda lag 769/1990 och i lag 54/1993, ett nytt 3 mom., till 30 kap. en ny 9 a §, till 32 kap. nya 9—14 § och till 47 kap. en ny 9 § som följer:

9 kap.	30 kap.
Om straffansvar för juridiska personer	Om näringsbrott
1, 2, 4 och 7 § (Som i RP)	5 och 9 § (Som i RP)
10 kap.	9 a §
Om förverkandepåföljder	<i>Grovt bokföringsbrott</i>
3 § (Som i RP)	Om ett bokföringsbrott begås så att
29 kap.	1) bokföringen av affärshändelserna eller upprättandet av bokslut helt eller till väsentliga delar försummas,
Om brott mot den offentliga ekonomin	2) antalet oriktiga <i>eller vilseledande</i> uppgifter är mycket stort, uppgifterna gäller stora summor eller baserar sig på verifikat med oriktigt innehåll eller
10 § (Som i RP)	3) hela bokföringen eller väsentliga delar av den förstörs eller döljs eller väsentliga delar av bokföringen skadas
	och bokföringsbrottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för <i>grovt bokföringsbrott</i> dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

10 § (Ny)

Bokföringsbrott av oaktsamhet

Om en bokföringsskyldig, en företrädare för honom, *den som utövar faktisk beslutanderätt inom en bokföringsskyldig juridisk person* eller den åt vilken bokföringen uppdragits, av grov oaktsamhet

1) helt eller delvis underlåter att registrera afärshändelserna eller att uppgöra bokslut, eller

2) förstör, förlägger eller skadar bokföringsmaterial,

och på detta sätt gör det väsentligt svårare att få en riktig och tillräcklig bild av det ekonomiska resultatet av den bokföringsskyldiges verksamhet eller ekonomiska ställning, skall han för *bokföringsbrott av oaktsamhet* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

32 kap.

Om häleri och penningtvättbrott

1, 4 och 6 §
(Som i RP)

7 §

Grov penningtvätt

Om grov penningtvätt utförs så att

1) *den genom brottet förvärvade egendomen har varit synnerligen värdefull (utesl.)* eller

2) brottet begås särskilt planmässigt

och penningtvätten även bedömd som en helhet är grov, skall gärningsmannen för *grov penningtvätt* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst sex år.

(2 mom. som i RP)

8—11 §
(Som i RP)

12 §

Förverkandepåföljd

Egendom som har varit föremål för ett brott som avses i 6, 7 eller 9 § skall dömas förverkad till staten. På förverkandepåföljden tillämpas 10 kap. 11 § 3 mom.

I fråga om förverkande av annan egendom iaktas 10 kap. (Nytt)

13 §
(Som i RP)

14 §

Straffansvar för juridiska personer

På häleri, grovt häleri, yrkesmässigt häleri, penningtvätt och grov penningtvätt tillämpas vad som bestäms om straffansvar för juridiska personer.

39 kap.

Om gäldenärsbrott

1, 6 och 9 §
(Som i RP)

47 kap.

Om arbetsbrott

9 §
(Som i RP)

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

2.

Lag**om ändring av 8 kap. 4 § bokföringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i bokföringslagen av den 30 december 1997 (1336/1997) 8 kap. 4 § som följer:

8 kap.
Särskilda bestämmelser

4 §

Bokföringsföreseelse

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet
1) försummar att göra noteringar i bokföring-
en inom den tid som anges i 2 kap. 4 § 2 mom.,
2) åsidosätter skyldigheten att arkivera bok-
föringsmaterial som avses i 2 kap. 10 § *eller*
3) (*utesl.*)

3) åsidosätter registreringskyldigheten en-
ligt 3 kap. 9 §,
skall, om gärningen inte skall bestraffas som
bokföringsbrott, grovt bokföringsbrott eller bok-
föringsbrott av oaktsamhet enligt 30 kap. 9, 9 a
eller 10 § strafflagen (39/1889) och om stränga-
re straff för gärningen inte heller föreskrivs på
något annat ställe i lag, för *bokföringsföreseelse*
dömas till böter.

(2 mom. som i RP)

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

3.

Lag**om ändring av lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 30 januari 1998 om förhindrande och utredning av penningtvätt (68/1998) 2 §
och rubriken för 16 § samt
fogas till lagen en ny 16 a § som följer:

2 § (*Ny*)*Definition*

I denna lag avses med
1) penningtvätt verksamhet som avses i 32
kap. 6 § strafflagen (39/1889),
2) utredning av penningtvätt, mottagande, re-
gistrering, utredning och undersökning av såda-

na anmälningar om tvivelaktiga affärstransak-
tioner som avses i 5 och 10 §, samt

3) anmälningspliktig sådana sammanslutning-
ar och näringsidkare som nämns i 3 §.

16 §
(Som i RP)

16 a §

Anmälningsföreseelse som gäller penningtvätt

Den som *uppsåtligen eller av oaktsamhet* underlåter att göra en anmälan enligt 10 § eller i strid med förbudet i nämnda paragraf röjer att anmälan har gjorts, eller åsidosätter sin om-

sorgsplikt enligt 9 § *och därmed* inte upptäcker att anmälningsplikt föreligger enligt 10 §, skall för *anmälningsföreseelse som gäller penningtvätt* dömas till böter.

_____
Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 15 november 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Henrik Lax /sv
vordf. Matti Vähänäkki /sd
medl. Sulo Aittoniemi /alk
Leena-Kaisa Harkimo /saml
Erkki Kanerva /sd
Toimi Kankaanniemi /kd
Seppo Lahtela /cent
Annika Lapintie /vänst

Kari Myllyniemi /cent
Kirsi Ojansuu /gröna
Veijo Puhjo /vänst
Tero Rönni /sd
Petri Salo /saml
Timo Seppälä /saml
Marja Tiura /saml
Harry Wallin /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Timo Tuovinen.